

Pulinka Mihály

Új Ptk. – Új kihívások Összefoglaló a XXVI. Közép-európai Közjegyzői Kollokviumon elhangzott előadásokról

A 2014. március 15-én hatályba lépett, a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény által indukált nehézségekről, értelmezési kérdésekről tartották idei szakmai konferenciájukat a közjegyzők. A Magyar Országos Közjegyzői Kamara által 2014. november 13–15. között Egerben megrendezett kollokviumot egyes előadói a legnehezebb szakmai kérdéseket feszegették, s nem egyszer saját véleményüket is artikulálták a plenum előtt. Trócsányi László igazságügyi miniszter úr védnöksége alatt tartott kollokviumot *Kónya Katalin*, a rendezvénynek otthont adó Miskolci Közjegyzői Kamara elnöke, *Tóth Ádám*, a Magyar Országos Közjegyzői Kamara elnöke, végül *Patyi Gergely*, az Igazságügyi Minisztérium igazságügyi kapcsolatokért felelős államtitkára nyitotta meg.

A szakmai rész nyitó előadását *Éless Tamás* ügyvéd „*Az új Polgári Törvénykönyv – jogalkalmazási problémák*” címmel tartotta. Jelezte, hogy ügyvédi szemmel vizsgálja az új törvénykönyvet, és nem az összes problémát tárja majd a közönség elé. Az új Ptk. által generált kérdéseket három csoportra bontva az olyan problémákban határozta meg, amelyek ugyan újak, de nem jelentősek, vagy legalábbis egyszerű értelmezéssel megkísérrelhető rájuk a válaszadás. A jognyilatkozatok körében ilyen az a kérdés, hogy vajon írásbelinek tekinthető-e az a nyilatkozat, amit e-mailbe foglaltak? Ezt a kérdést a Ptk. 6:7. §-ának (3) bekezdésébe foglalt kiegészítő szabály veti fel, miszerint írásba foglaltnak kell tekinteni a jognyilatkozatot akkor is, ha annak közlésére a jognyilatkozatban foglalt tartalom változatlan visszaidézésére, a nyilatkozattevő személyének és a nyilatkozat megtétele időpontjának azonosítására alkalmas formában kerül sor. Ugyanakkor az e-mail tartalma igenis megváltoztatható később, de erre a kérdésre végleges választ a bírói gyakorlat fog adni. Az előadó további problémát jegyzett meg a hatálybalépéssel kapcsolatban. A Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény hatálybalépésével összefüggő átmeneti és felhatalmazó rendelkezésekről szóló 2013. évi CLXXVII. törvény, vagyis a Ptk. főszabálya szerint a Ptk. rendelkezéseit a hatálybalépését követően keletkezett tényekre és jogviszonyokra, valamint megtett jognyilatkozatokra kell alkalmazni. Ennek kapcsán a szerződésmódosítások körében kiemelten vizsgálandó, mikor jön létre valójában új szerződés, és a közjegyzőknek célszerű felhívniuk a felek figyelmét az átmeneti szabályokra.

A problémacsokor második halmazát azok a dilemmák képezik, amelyek többé-kevésbé határozottan feloldhatók. Ilyenek találhatók az ajánlati kötöttség, a törvényi engedmény, vagy a meghatalmazás körében is. A látszaton alapuló képviselő is ilyen, amely teljesen újként jelent meg a Ptk.-ban. Eszerint képviselőnek kell tekinteni azt a személyt, akiről eljárása és a képviselt személy magatartása alapján okkal feltételezhető, hogy jogosultsággal rendelkezik a képviselt személy nevében jognyilatkozatot tenni. Szélsőséges értelmezéssel akár odáig is eljuthatunk, hogy senkinek sem vonhatnánk kétségbe az állított képviselői jogát, viszont ha – miként az előadó – ráutaló magatartással létrehozott meghatalmazásnak fogjuk fel a jogviszonyt, akkor problémák sorának vehetjük elejét. Ez utóbbi értelmezéssel a közjegyzők előtt kevésbé okoz majd gondot az új rendelkezés, mivel a közjegyzőkről szóló 1991. évi XLI. törvény 132. §-a szerint, ha a felet a közjegyzői okirat elkészítésénél meghatalmazott képviseli, a meghatalmazást közjegyzői okiratba vagy olyan magánokiratba kell foglalni, amelyben a fél aláírását közjegyző, bíróság, más hatóság vagy magyar külképviseleti szerv hitelesítette.

Végül a problémák harmadik és egyben utolsó csoportját azon dilemmák képezik, amelyekre megnyugtató választ az előadó saját bevallása szerint nem tud adni, a résztvevőket együttgondolkodásra hívta fel. Egyrészt az elévülés megszakításának problémás kérdéseit, másrészt pedig a konfúzió újfajta szabályozását emelte ki. Utóbbi kapcsán megjegyezte, hogy a régi Ptk.-ban ez azért nem jelentett gondot, mert a szerződéseknek voltak általános szabályai, amelyek a szerződésekre vonatkozóan rendezték, hogy ha ugyanaz lesz a jogosult és a kötelezett, akkor a szerződés megszűnik. Most azonban a kötelek vonatkozásában rendelkezik így a törvénykönyv. A Ptk. kötelemkeletkeztető tényként nevesíti az értékpapírt. Követelést megtestesítő értékpapír, például váltó esetében vajon ez azt jelenti, hogy ha a kibocsátó újra megszerzi az értékpapírt, akkor az megszünteti a kötelemet? Ez esetben minden alkalommal tüzetesen vizsgálni kell a forgatmányt, hogy az értékpapír járt-e már a kibocsátónál? E kérdés eldöntése is a bírói gyakorlatra van bízva, amely számára talán az értékpapír dologkénti megközelítése is nyújthat majd mankót.

Wellmann György, a Kúria Polgári Kollégiumának vezetője „*Diszpozitivitás és kógencia*” címmel tartotta a következő nagyelőadást. Bevezetőjében kiemelte, hogy a régi és a most hatályos Ptk. bár eltérő szövegezést használ, tartalmát tekintve változatlan formában rögzíti a kötelmi jogi könyvben a diszpozitivitást. A régi Ptk. 200. §-a szerint a szerződés tartalmát a felek szabadon állapíthatják meg, a szerződésekre vonatkozó rendelkezésektől egyező akarattal eltérhetnek, ha jogszabály az eltérést nem tiltja. A hatályos Ptk. 6:59. §-a szerint pedig a felek szabadon állapíthatják meg a szerződés tartalmát, és a szerződéseknél a felek jogaira és kötelezettségeire vonatkozó szabályaitól egyező akarattal eltérhetnek, ha

e törvény az eltérést nem tiltja. Valamint ugyanígy szabályozza a kérdést a törvény a kötelmeknél a 6:1. §-ban. Ez a szövegezés jóval egyértelműbb, amint úgy fogalmaz, hogy „a felek jogaira és kötelezettségeire” vonatkozó rendelkezések diszpozitívak. Bár a Ptk. nem a „jogszabály” kifejezést használja, amikor a diszpozitivitást esetlegesen tiltó normát meghatározza, hanem önmagára utal vissza, az általános jogelvből (lex specialis derogat legi generali) következik, hogy a Ptk. bármennyire is zárt rendszer, mindössze egy jogszabály a többi között, tehát más jogszabály is tilthatja a törvénytől való eltérést. A normák alapvető tulajdonsága, hogy mindig érvényesülni akarnak, így a diszpozitivitást kivételként kell értékelni. A kollégiumvezető a normatani bevezetőjében kiemelte, hogy a normák két csoportja a kógens, vagyis az eltérést nem engedő, perceptív normák, valamint a diszpozitív, azaz az eltérést engedő, permisszív normák. Ezek viszont korántsem minden esetben tiszta kategóriák, elegendő utalni a klauzikálón kógens, vagy a határok között diszpozitív normákra.

A Ptk.-nak a kötelmek közös szabályai között a diszpozitivitást meghatározó rendelkezés nem tér el a régi Ptk.-tól, csak a kötelmek közös szintjére emelte az absztrahált, ezelőtt szerződési szabályt. Kiemelendő, hogy ez a diszpozitivitás csak a kötelmek közös szabályaira vonatkozik. Vajon honnan ismerhető fel egy norma diszpozitív vagy kógens jellege? Grosschmid Bénit idézve az előadó megállapította, hogy manapság sem mindig egyértelmű, az egyszerű nyelvtani értelmezés pedig a jog szabály-jellegéből fakadóan nem mindig segít, hiszen a jogszabályok leggyakrabban kógenziára utaló szavakat használnak, pl. kell, köteles. Konkrét kérdéseket vizsgálva kiemelte, hogy az elévülés kapcsán – osztva Vékás Lajos professzor álláspontját – csak az elévülési idő terén tartja diszpozitívának a szabályozást, az elévülést megszakító okok tekintetében már nem, hiszen az az elévülés jogintézményének lényegéhez tartozik, így fogalmilag kógens. Tulajdonjog-fenntartással történt eladás esetén is kógensnek kell tekinteni azt, hogy az eladó a tulajdonjogát csak a vételár teljes kiegyenlítéséig tarthatja fenn, ha megtörtént a vételár teljes kiegyenlítése, már nem. Ugyanakkor diszpozitív az a rendelkezés, hogy a kötelezett pénztartozását a jogosulttal szemben fennálló csak lejárt pénzkövetelésének beszámításával teljesítheti, ugyanis – mivel a felek jogairól és kötelezettségeiről beszélünk – vélhetően nemcsak lejárt követelés számítható be.

A Ptk.-nak A jogi személy címet viselő, harmadik könyve nagy változást hozott a vizsgált témakörben, mikor úgy rendelkezett, hogy jogi személy tagjai, illetve alapítói akkor nem térhetnek el az e törvényben foglaltaktól, ha az eltérést e törvény tiltja, vagy az eltérés a jogi személy hitelezőinek, munkavállalóinak vagy a tagok kisebbségének jogait nyilvánvalóan sérti, vagy a jogi személyek törvényes működése feletti felügyelet érvényesülését akadályozza. A Kúria korábban is kifejtette a tiltakozását e megközelítés ellen, ugyanis nagy jogbizonytalanságot eredményez. A diszpozitív szabá-

lyozást védelmezők a magánautonómiára, a diszpozitivitásból eredő költséghatékonyságra, a szabályozás modern jellegére hivatkoznak, valamint állítják, hogy egy szakképzett jogásznak képesnek kell lennie felmérni egy jogi norma szabályozási célját; ugyanakkor az előadó szerint ezeknek egy alapvetően kógens szabályozás is megfelelhethet. A Ptk. szabályainak való megfelelés vizsgálatára kétlépcsős tesztet kell bevezetnie a jogalkalmazóknak. Elsősorban azt kell vizsgálni, hogy van-e vonatkozó és tiltó jogszabály, valamint érinti-e a hitelezők, a munkavállalók, vagy a kisebbség jogait, és a törvényes működés feletti felügyeletet. Igenlő válasz esetén pedig konkrét esetben meg kell vizsgálni a sértést vagy korlátozást, hiszen ez esetről esetre különböző válaszokat eredményezhet. Bizonyos kógens rendelkezés a törzstőke minimum szabályozása, és hogy a cégvezető munkaviszony keretében láthatja el tevékenységét, a felügyelőbizottság tagjai számának háromban történő meghatározása pedig annyiban, hogy kevesebb nem lehet. Összességében nehéz feladat egy szabály kógenziájának felismerése, erre tekintettel pedig az előadó azt javasolta, hogy ha a jogalkalmazó bizonytalan a tekintetben, hogy egy rendelkezés kógens vagy diszpozitív, akkor inkább ne térjen el a törvényben foglaltaktól.

A kollokvium első napjának záró előadását *Darázs Lénárd*, az ELTE-ÁJK Polgári Jogi Tanszékének egyetemi docense tartotta „*A szerződés érvénytelenségének jogkövetkezményei*” címmel. Összetett kérdést járt körül, mint kiemelte, a polgári jognak e területe igen intenzív, nemcsak a szabályozása bonyolult, hanem itt tudja a legjobban érvényesíteni az állam a saját akarát a magánautonómián belül. Kógens normákról van szó, így a törvény esetleges, például szövegezési hibái jóval több problémát okoznak, mint másol. Az érvénytelenség fogalma nem változott, azt kell érteni rajta, amikor egy létező szerződés nem tudja kiváltani a szándékolt joghatást, a szerződés megkötésekor fennálló valamilyen jogi hiba miatt. Az érvénytelenség továbbra is egyfelől a semmisséget jelenti, mint súlyos, lényegében reparálhatatlan hibát, másfelől a megtámadhatóságot, mint az érvényesítésében a félre bízott, szubjektívebb okokat. Fontos változások történtek a fogyasztókkal, illetve a fidúcia-tilalommal kapcsolatban, pozitív változáson ment át például a jogszabályba ütközés, mint érvénytelenségi ok meghatározása, megszűnt a hatályossá nyilvánítás és az állam javára marasztalás lehetősége, valamint összességében erősödött a privát autonómia. A Ptk. láthatóan kodifikálni akarta a bírói gyakorlatot, azonban ez rossz megoldásokat is törvényi szintre emelt.

Mit is jelent az érvénytelenség? Ha érvénytelen egy szerződés, annak egyetlen jogkövetkezménye az, hogy nem származhat belőle joghatás, vagyis nem lehet követelni a szerződésben foglaltak teljesítését, és nem számít jogszerűnek az ilyen szerződés alapján történő teljesítés. A másodlagos jogkövetkezmények – amelyeket a Ptk. helytelenül szintén az érvénytelenség jogkövetkezményeiként említ, holott ezek az érvénytelenség

jogkövetkezményének a jogkövetkezményei – két csoportra oszthatók. Megkülönböztethetjük azt, amikor a szerződés a jogkövetkezmény ellenére megmenthető (bíróági érvényessé nyilvánítás és az érvényessé válás), valamint amikor a szerződésből nem származhat joghatás, mégis valamilyen teljesítés már megtörtént (alapítvány gazdagodás megtérítése és az eredeti állapot helyreállítása). Nem helyes elmondani, hogy a Ptk. megtartotta a bíróági érvényessé nyilvánítást, mert az államnak nincsen joga beavatkozni a felek jogviszonyába, ugyanakkor üdvözlendő, hogy ennek lehetőségét szűkítette az új törvénykönyv arra a két esetre, ha az egyik fél érdeksérelem – természetesen a másik félnek okozott érdeksérelem nélkül – ezáltal elhárítható, illetve ha az érvénytelenség oka megszűnt. Szintén üdvözlendő az érvényessé válás kodifikálása, azaz a felek akár ex nunc, akár ex tunc hatállyal érvényessé tehetik szerződésüket azáltal, hogy kiküszöbölik az érvénytelenség okát, vagy azáltal, hogy ha az érvénytelenség oka megszűnt, megerősítik a szerződésüket.

A részleges érvénytelenség külön figyelmet érdemel az előadó szerint, tekintettel annak komplexitására és gyakoriságára. Ez az az eset, amikor az érvénytelenség a szerződésnek csak egy meghatározott részére lokalizálható, és nyilvánvaló előfeltétele az, hogy a szerződés osztható legyen. Első olvasatra ez egyszerűnek tűnik, a mindennapokban azonban kérdéseket vet fel, különösen a vegyes szerződések esetén. Az egyértelműen lezögezhető, hogy a szolgáltatás és az ellenszolgáltatás viszont soha sem osztható. A bíró számára a nehézséget az fogja okozni, hogy meg kell vizsgálnia, megkötötték-e volna a felek a szerződést az érvénytelen rész nélkül. Ez azért nem egyszerű feladat, mivel nem a felek bíróságnak adott nyilatkozatakor fennálló, hanem a szerződéskötés időpontjában fennálló szándékukat kell kideríteni. Az előadó szerint egyértelmű, hogy ilyen esetekben nincs joga a bíróságnak arra, hogy a szerződés részben érvénytelen részét érvényessé nyilvánítsa. Elsősorban azért, mert ennek következtében egy teljesen más szerződés jönne létre, amelynek létrehozására nem lehet joga a bíróságnak, másrészt azért, mert ennek következtében a részleges érvénytelenség voltaképpen sosem lenne alkalmazható.

Az évente megrendezett közjegyzői kollokvium hagyományainak megfelelően a második napon szekcióülésekkel folytatódott. A családjogi ügyletek és kérdések szekciót *Kövesné dr. Kósa Zsuzsanna*, a Fővárosi Törvényszék Polgári Kollégiumának tanácselnöke „*Családjogi szerződések aktuális kérdései bírói szemszögből*” című előadása nyitotta meg. A tanácselnök kiemelte, hogy az új Ptk. hatálybalépése óta nem telt még el annyi idő, hogy a bírói gyakorlatról lehessen értekezni. Viszont két új jogintézményt, az előzetes jognyilatkozatot, és a tartásdíj meghatározott vagyontárggyal történő megváltásának jogintézményét részletesebben meg lehetett beszélni. Az előzetes jognyilatkozatot olyan új jogintézmény, amely szerint minden nagykorú cselekvőképes személy a cselekvőképeségének jövőbeli rész-

leges vagy teljes korlátozása esetére közokiratban, ügyvéd által ellenjegyzett magánokiratban, vagy a gyámhatóság előtt személyesen rendelkezhet arról, hogy ki legyen a gondnoka, illetve hogy az majd miként járjon el. Az előzetes jognyilatkozatot be kell jegyezni az előzetes jognyilatkozatok országos nyilvántartásába, ugyanakkor ez a bejegyzés nem konstitutív hatályú, és a Ptk. tartalmi követelményeket sem nevesít, amelyek a nyilatkozat érvényességét érintenék, mindössze irányt szab rá. Időskori mentális változások, vagy más betegségek kezdeti stádiumában lehet majd elterjedt az előzetes jognyilatkozat.

Hasonló kérdésekből indult ki *Szeibert Orsolya*, az ELTE ÁJK Polgári Jogi Tanszékének egyetemi adjunktusa „*Családjogi kérdések aktuális kérdései tudományos szemszögből*” címmel megtartott előadásában. Bár több lényeges elem, mint a házasság és az élettársi viszony fogalma, a házassági életközösség fogalma, vagy éppen a házastársak között fennálló törvényes vagyoni rendszer változatlanok maradtak, történtek jelentős változások, amelyek értelmezéséhez és értékeléséhez időre van szükség. Az mindenekelőtt kijelenthető, hogy a házassági és élettársi viszony vagyoni különbségei a korábbinál erőteljesebben jelennek meg az új Ptk.-ban, továbbá a bírói gyakorlatból is szép számmal emelkedtek törvényi szintre bizonyos szabályok, ugyanakkor a házassági és élettársi vagyoni szerződés közös szabályait, szemben más országok gyakorlatával, a törvénykönyv nem egy helyen szabályozza. Az egyértelmű, hogy vagyoni szerződés csak a jövőre szólhat. Kifejezetten három vagyoni rendszert szabályoz az új Ptk.: a házastársi vagyoni közösséget, a közszerzeményi, illetve a vagyonekülönítési rendszert. Utóbbi kettő is kialakulhat törvényes rendszerként, ebből kifolyólag a jogalkalmazók előtt néhány év múlva vélhetően ismeretberek lesznek ezek a szabályok. Ezek mintaszabályként szolgálnak, tehát a törvényben foglaltaktól eltérő módon is szerződésbe foglalhatóak a rendszerek, valamint maga a törvényes vagyoni rendszer szintén módosítható. Annak különös jelentősége van, hogy mégis melyek minősülnek kógens rendelkezésnek, annál is inkább, mert az új Ptk. nem akadályozza akár két rendszer alkalmazását különböző vagyonelemekre. Fokozottabb a szerződés megkötése során eljáró jogásznak a tájékoztató, mind pedig a fél (felek) irányában fennálló tájékoztatói kötelezettsége. Kiemelendő fontos a felek arról való felvilágosítása, hogy egymás irányában tájékoztatói kötelezettségük van a vagyoni helyzetükről.

A családjogi kérdéseket vizsgáló szekciót *Subasicz Éva* ügyvéd zárta „*Családjogi szerződések aktuális kérdései ügyvédi szemszögből*” című előadásával. Az ügyvéd szerint lényeges változás a korábbi Csjt.-hez képest, hogy a házastársak között fennálló vagyoni rendszer tekintetében a szerződéses rendezés elve vált az elsődlegessé, az ún. törvényes vagyoni rendszer másodlagos lett. Bővült ugyanakkor a különvagyonhoz tartozó vagyontárgyak köre, bár ezt a felek a jogszabálytól eltérően is meghatározhatják. A Ptk. 4:39. §-ában

foglaltakról az okiratot szerkesztő ügyvédnek vagy közjegyzőnek tájékoztatási kötelezettsége áll fenn, a különvagyon körét a lehetőséghez képest pontosan fel kell mérni. Újdonság a közszerzeményi és a vagyon-elkülönítési vagyoni jogi rendszerek törvénybe foglalása, ugyanakkor hangsúlyozandó, hogy a vagyoni jogi szerződés vagyonelemként is tartalmazhat eltérő vagyoni jogi rendelkezéseket, hiszen akár elemként el lehet térni a törvényes, vagy választott vagyoni jogi rendszer szabályaitól. A Ptk. 4:41. §-a alapján a házastársak egymás közötti szerződéseinek kötelező alaki-ságát fogalmazza meg, ide nem értve az ingó dolgok szokásos mértékű ajándékozását, ha az ajándékozás már megtörtént. Továbbá a harmadik személyek védelme mindenütt megjelenik, amit a nyilvántartásba vétel, vagy a harmadik személy értesítése biztosít. Az ügyvéd előadásában megjegyezte, hogy a gyakorlatban még érzékelhető az olyan alapfogalmak keveredése, mint a házassági vagyoni jogi szerződés, vagy közös vagyont megosztó szerződés, életközösség megszűnése, vagyoni közösség megszűnése, közös vagyont megosztása, életközösség megszakítása stb., de idővel talán majd ez is megszűnik.

A másik, a biztosítéki ügyletek szekciót *Pomeisl András József*, a Kúria Polgári Kollégiuma mellé beosztott bírósági titkár nyitotta „*Biztosítéki szerződések és az érvénytelen fogyasztói szerződések kapcsolata*” címet viselő előadásával. A bírósági titkár előadása elején megjegyezte, hogy az új törvénykönyv hatálybalépése a sokszor ügyetlen szövegezésével nemcsak értelmezési kérdéseket vethet fel, hanem arra az inkább a közizlésnek, és nem pedig a jognak megfelelni akaró válaszokat eredményezhet. Előadásának egyik fő kérdése az volt, hogy melyek azok a jogszabályi rendelkezések, amelyek értelmében a biztosított követelés érvénytelensége kihat a biztosíték, egészen pontosan a biztosítéki szerződés érvényességére? Az erre adható válasz a biztosítéki szerződések járulékoságára utaló szabályozásból, valamint magának a szabályozásnak a logikájából [Ptk. 6:108. § (1) bek.] következik. Abból, hogy a zálogjoga alapján a jogosult a zálogtárgyból kielégítést kereshet [5:86. § (1) bekezdés], a zálogtárggyal való helytállás terjedelme annak a követelésnek a mindenkori terjedelméhez igazodik, amelynek biztosítására a zálogtárgy szolgál [5:97. § (1) bekezdés], továbbá a zálogjog megszűnik, ha a zálogjoggal biztosított követelés, illetve minden olyan jogviszony, amely alapján a jövőben zálogjoggal biztosított követelés keletkezhet, megszűnik [5:141. § (1) bekezdés d) pont], okszerűen következik, hogy a zálogjog nem jöhet létre és nem állhat fenn érvényesen, ha az a követelés, amelyet biztosít, nem létezik vagy érvénytelen, és érvényesen a jövőben, illetve a feltétel bekövetkezése esetén sem jön létre. Hasonló a helyzet a kezesség esetén is: ha a biztosított követelés érvénytelen, akkor a kezest sem terheli teljesítési kötelezettség. Mindezek persze anyagi jogi szempontból relevánsak, az eljárásjogi rész a kereseti kérelmtől függ. Ugyanis ahhoz, hogy az adós a zálogjog

törlését elérje, kérnie kell a bíróságtól a zálogszerződés érvénytelenségének megállapítását, valamint az érvénytelenséghez kapcsolódó jogkövetkezmények alkalmazását. Az előadó szerint nincs szükség a bevett joggyakorlattól való eltérésre ahhoz, hogy biztosított legyen mindkét fél megfelelő jogvédelme, csak alaposan át kell gondolni minden jogvita számba jöhető valamennyi anyagi jogi és eljárásjogi vetületét.

Bodzási Balázs, a Budapesti Corvinus Egyetem Gazdálkodástudományi Karának tanársegédje folytatta a biztosítéki ügyletek szekció ülését „*Háromoldalú jogviszonyok a személyi biztosítékok körében – megtérítési igény és elszámolás*” című előadásával. Az előadó ismertette, hogy a dologi biztosítékok esetén is gyakori – mivel elválhat egymástól a biztosított követelés kötelezettje, illetve a biztosítékot nyújtó fél –, hogy háromoldalúvá válik a jogviszony, sőt nem egyszer négyoldalúvá, ha további biztosíték (pl. kezesség) kapcsolódik még hozzá. Ez azonban arra kényszeríti a jogalkotót, hogy kivételeket tegyen a szigorú értelemben vett járulékoság elve alól. Ehhez kapcsolódóan a Ptk. 5:142. §-ának (2) bekezdése három különböző esetet szabályoz: a zálogjog vagy a követelést kielégítő (nem zálogkötelezett) személyes kötelezettre, vagy a követelést kielégítő (nem személyes adós) zálogkötelezettre, vagy pedig a követelést kielégítő harmadik személyre száll át. Ugyanakkor a Ptk. említett bekezdése felülvizsgálatra szorul. Amikor a hitelezőt kielégítő személyes kötelezett megtérítési igényének biztosítékául száll át a zálogjog a személyes adósra, a törvénynek azt kellene egyértelművé tennie, hogy a zálogjog átszállására a megtérítési igény erejéig kerül sor. Amennyiben pedig a hitelezőt nem a személyes adós zálogkötelezett elégíti ki, a törvénynek egyértelműen állást kellene foglalnia a tulajdonosi zálogjog elismerése mellett, természetesen annak tartalmát meghatározva. Ha pedig ez nem volt jogalkotói szándék, akkor azt kellene rögzítenie, hogy ebben az esetben a zálogjog megszűnik, és a követelés az egyéb biztosítékaival együtt átszáll a zálogkötelezettre. Továbbá a régi Ptk.-hoz hasonlóan azt is ki kellene mondani, hogy a hitelezőt kielégítő kezesre csak a kezességvállalást megelőzően keletkezett biztosítéki jogok szállnak át, mint például a zálogjog.

A biztosítéki ügyletek szekciót *Györfi-Tóth Péter* ügyvéd zárta, aki „*Dologi biztosítékok, dologi hatály és a nyilvántartások kapcsolata*” címmel tartotta meg referátumát. Szerinte a 2014. március 15-étől hatályos zálogjogi szabályozás dogmatikus és futurista. Új, egységes zálogjogi rendszer került kialakításra, mely a zálogjog egységét hangsúlyozza, az új jogpolitikai alapja pedig az, hogy a zálogjog olcsón, gyorsan és könnyen alapítható. Fontos változások történtek, például bizonyos zálogfajták megszűntek, megjelent a zálogjogosult bizományos, és egyszerűsödtek a kielégítési-joggyakorlási szabályok. A hatályos szabályozás ugyanakkor jogalkalmazási, forgalombiztonsági és jogbiztonsági kérdéseket vet fel, a hitelbiztosítéki nyilvántartás alapú jelzálogjog szabályozási környezete mindenképpen

értelmezésre, magyarázatra (vagy felülvizsgálatra) szorul. A nem lajstromozott ingóságokra, jogokra, követelésekre, körülírással meghatározott vagyontárgyakra mint zálogtárgyakra lényegesen eltérő szabályok vonatkoznak, például a zálogjog megalapítása és megszűnése, illetőleg azok zálogjoggal terhelt vagy attól mentes megszerzése esetén. A rendszertani, illetve kodifikációs szempontból egységes jelzálogjog tehát dologi jogi tartalmát tekintve nem mondható egységesnek.

A XXVI. Közép-európai Közjegyzői Kollokvium 2014-ben is jó lehetőséget biztosított az együttgondolkodásra, és kritikus szemlélettel a felvetődő kérdések

megválaszolására. A gyakorlati és a tudományos életet egyaránt képviselő előadók inspiráló referátumai kitűnő gondolatokat szolgáltatottak a jogértelmezéshez, amelyből a jelenlévő jogász hivatásrendek tagjai, így nemcsak közjegyzők, hanem bírók, ügyvédek, egyetemi oktatók egyaránt meríteni tudnak a későbbiekben. Ahogyan azt a nyitó előadást megtartó Éless Tamás ügyvéd megfogalmazta, a Ptk. értelmezésében már úton vagyunk, régóta haladunk, de még közel sem vagyunk az út végén. Ezen az úton pedig a hivatásrendek együtt kell, hogy haladjanak, ez az egész jogásztársadalom közös érdeke.

A VILÁG MI MAGUNK VAGYUNK...

Liber Amicorum Imre Vörös

SZERZŐK:

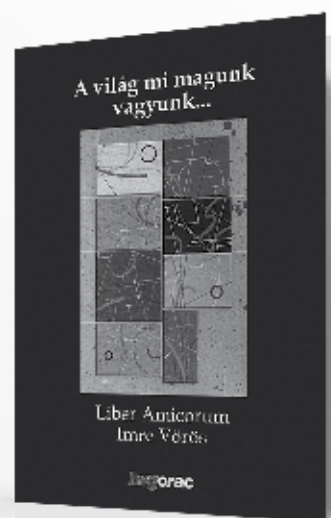
Ádám Antal, Balázs István, Bragyova András, Burián László, Chronowski Nóra, Czoboly Gergely, Csaba László, Dávid Lilla, Fazekas Judit, Fekete Balázs, Ferenczy Endre, Friedery Réka, Ganczer Mónika, Gárdos-Orosz Fruzsina, Gombos Katalin, Halász Iván, Horváthy Balázs, Jakab András, Kecskés Gábor, Koi Gyula, Kreisz Brigitta, Kukorelli István, Lamm Vanda, Majtényi Balázs, Molnár Anikó, Nagy Csongor István, Nótári Tamás, Pap András László, Papp Mónika, Péteri Zoltán, Prugberger Tamás, Raffai Katalin, Sajó András, Schweitzer Gábor, Serák István, Sulyok Gábor, Szabó Sarolta, Szalai Ákos, Szalma József, Szilágyi Emese, Szmodis Jenő, Tamás András, Váradi Ágnes, Varga Csaba, Várnay Ernő, Vékás Lajos, Vincze Attila, Ziegler Dezső Tamás

SZERKESZTŐK:

Fekete Balázs, Horváthy Balázs, Kreisz Brigitta

Vörös Imre (Budapest, 1944. október 20.) jogtudós, az MTA levelező tagja. Kutatási területe a versenyjog, a nemzetközi magánjog és nemzetközi gazdasági kapcsolatok joga, az európai jog és az alkotmányjog. Jogi tanulmányait 1963–1968 között az ELTE Állam- és Jogtudományi Karán végzi; 1970–1971-ben a strasbourgi Académie Internationale pour l'Enseignement de Droit Comparé posztgraduális képzésén vesz részt, 1979-ben tudományok kandidátusa (CSc), majd 1989-ben tudományok doktora (DSc) címet szerez. 2011 óta az MTA levelező tagja. Az egyetem elvégzését követően 1969–1990 között tudományos segédmunkatárs, később munkatárs, majd főmunkatárs a Magyar Tudományos Akadémia Állam- és Jogtudományi Intézetében. 1986–1988 között az Alexander von Humboldt Stiftung ösztöndíjasa Németországban (Freiburg im Breisgau). 1990–1999 között az Alkotmánybíróság tagja, ezt követően az MTA Jogtudományi Intézetének tudományos tanácsadója (1999–2011), majd kutatóprofesszora. 2002 és 2012 között az Intézet igazgatóhelyettese. Oktatói pályafutását a Miskolci Egyetem Állam- és Jogtudományi Karán kezdi, ahol 1983–1994 között docensként, majd egyetemi tanárként oktat. 1994-től 1998-ig az Európai Jogi és Nemzetközi Magánjogi Tanszék vezetője. 1998–2002 között az ELTE Állam- és Jogtudományi Kar Győri Tagozatán az Európai Jogi, Nemzetközi Magán- és Kereskedelmi Jogi Tanszéken egyetemi tanár, 2000-től a tanszék vezetője. 2003–2012 között a Károli Gáspár Református Egyetemen tanszékvezető egyetemi tanár. 1992–1999 között a Central European University (Budapest), valamint Donauuniversität (Krems) vendégprofesszora. Az Osztrák Köztársaság Nagy Ezüst Érdemrendje (1994), a Magyar Köztársasági Érdemrend középkeresztje a csillaggal (1999) és az Akadémiai Díj (2007) kitüntetettje.

Pályatársai, barátai, egykori és mostani munkatársai, valamint tanítványai ezzel a tanulmánykötettel köszöntik hetvenedik születésnapján.

Ára: 6000 Ft

WEBES
MEGRENDÉLES
-5%

HVG-ORAC Lap- és Könyvkiadó Kft., 1037 Budapest, Montevideo utca 14.

Fax: (36-1) 349-7600 • Telefon: (36-1) 340-2304 • info@hvgorac.hu

www.hvgorac.hu